

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse „Väetiseregistri põhimäärus” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Sisukokkuvõte

Maaeluministri määruse „Väetiseregistri põhimäärus” eelnõu on välja töötatud väetiseseaduse § 19 lõike 1 alusel.

Väetiseregister on Maaeluministeeriumi valitsemisalas olev andmekogu, millele kohaldub majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses (edaspidi *MsüS*) registrite kohta sätestatu.

Määruse eelnõu väljatöötamine on tingitud isikuandmete kaitse seaduse rakendamise seadusega väetiseseaduse väetiseregistrit käsitlevates sätetes kavandatavatest muudatusest, millega täpsustatakse registri pidamise eesmärki. Sellekohane muudatus tehakse ka väetiseregistri põhimääruses.

Ühtlasi muudetakse väetiseregistri põhimääruse kehtestamise tasandit. Kui varem kehtestas väetiseregistri põhimääruse Vabariigi Valitsus, siis muudatusest tulenevalt kehtestab selle maaeluminister. Väetiseseaduse § 41 kohaselt käsitatakse väetiseregistrina väetiseseaduse § 3 lõike 1 alusel asutatud väetiste registrit.

Määruse eelnõus esitatakse väetiseregistri põhimääruse terviktekst. Võrreldes kehtiva Vabariigi Valitsuse 26. juuni 2014. a määruses nr 101 „Väetiseregistri põhimäärus” tekstiga ei tehta tekstis sisulisi muudatusi. Kuna muudatused on pigem tehnilist laadi, ei kaasne nendega isikutele ja järelevalveametnikele uusi kohustusi.

Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Maaeluministeeriumi taimetervise osakonna peaspetsialist Vahur Mõttus (625 6138, vahur.mottus@agri.ee). Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Katrin Pööra (625 6147, katrin.poor@agri.ee) ning keeleliselt on eelnõu ja seletuskirja toimetanud sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (625 6165, leeni.kohal@agri.ee).

Märkused

Eelnõu on seotud isikuandmete kaitse seaduse rakendamise seadusega, mis jõustub 2019. aasta 15. märtsil.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõus esitatakse väetiseregistri põhimääruse terviktekst.

Määruse eelnõu koosneb neljast peatükist. Esimeses peatükis kehtestatakse üldsätted, teine peatükk käsitleb registrisse kantavaid andmeid ja andmete allikaid, kolmas peatükk käsitleb registriandmete töötlemist ja neljandas peatükis esitatakse rakendussätted.

Eelnõu 1. peatükiga kehtestatakse andmekogu pidamise üldsätted.

Eelnõu § 1 lõikes 1 sätestatakse, et andmekogu ametlik nimetus on väetiseregister. Lõikes 2 sätestatakse, et väetiseregistri pidamise eesmärk on tagada väetise ohutus ning tõhus järelevalve väetise ja selle käitlemise nõuetekohasuse üle. Väetiseregistrisse kantud andmed on aluseks väetise nõuetekohasuse üle tehtavate järelevalvetoimingute kavandamisel. Lõikes 3 sätestatakse täpsustavalt, et väetiseregistrile kohaldatakse MsÜS-is registri kohta sätestatud, arvestades väetiseseaduses sätestatud erisusi. Kuna väetiseregister on üks majandustegevuse registritest, siis kohaldub sellele lisaks väetiseseadusele üldseadusena MsÜS.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse, et registri vastutav töötaja on Maaeluministeerium, kes majutab registrit ning korraldab registri teenuste ja tehnoloogilise keskkonna haldamist.

Eelnõu §-s 3 sätestatakse, et registri volitatud töötaja on Põllumajandusamet. Registri volitatud töötaja töötleb registriandmeid, sealhulgas kogub, salvestab, korrastab, avalikustab, muudab ja kustutab neid. Registri volitatud töötaja on kohustatud andmete töötlemisel täitma vastutava töötaja juhiseid ning tagama andmekogu turvalisuse.

Eelnõu §-s 4 määratakse registri kasutajad, kelleks on administraator, volitatud kasutaja ja volitatud peakasutaja, ning nende ülesanded ja õigused.

Registri vastutav töötaja määrab oma ametniku või töötaja sisuadministraatori õigustega kasutajaks (edaspidi *administraator*). Administraator täidab registri vastutava töötaja ülesandeid, sealhulgas annab vastutava töötaja ametnikule või töötajale registri tehnoloogilisele keskkonnale juurdepääsu õiguse. Administraatoril on õigus pääseda ligi kõigile andmetele ja logidele. Registri volitatud töötaja määrab oma ametniku või töötaja registri volitatud peakasutajaks (edaspidi *volitatud peakasutaja*). Volitatud peakasutaja täidab registri volitatud töötaja ülesandeid, sealhulgas annab volitatud töötaja ametnikule või töötajale registri tehnoloogilisele keskkonnale juurdepääsu õiguse. Volitatud peakasutajal on õigus pääseda ligi kõigile andmetele ja logidele ning ta võib muuta andmeid, kui see on vajalik süsteemi tõrgeteta töö või andmetervikluse tagamiseks. Registri volitatud töötaja määrab oma ametniku või töötaja registri volitatud kasutajaks (edaspidi *volitatud kasutaja*). Volitatud kasutaja täidab volitatud töötaja ülesandeid, sealhulgas kogub, salvestab, korrastab, avalikustab, muudab ja kustutab registriandmeid. Volitatud kasutajal on õigus pääseda ligi andmetele ulatuses, mis on vajalik tema ameti- või tööülesannete täitmiseks.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse väetiseregistri andmete turvaklass ja väetiseregistri turbeaste. Registriandmete turvaklass on K1T1S1 ja väetiseregistri turbeaste on madal (L). Turvaklassi kood sisaldab endas kolme aspekti. Andmete käideldavus (K) on eelnevalt kokkulepitud vajalikul/nõutaval tööajal kasutamiskõlblike andmete õigeaegne ja hõlbus kättesaadavus (st vajalikul/nõutaval ajal ja vajaliku/nõutava aja jooksul) selleks volitatud tarbijale (isikule või tehnilisele vahendile). Andmete terviklus (T) on andmete õigsuse/täielikkuse/ajakohasuse tagatus ning päritolu autentsus ja volitamata muutuste puudumine. Andmete konfidentsiaalsus (S) on andmete kättesaadavus ainult selleks volitatud tarbijale (isikule või tehnilisele süsteemile) ning kättesaamatus kõigile ülejäänutele.¹ Registriandmete turvaklass määrati 12.10.2017. aastal ISKE metoodika kohaselt. Selle kohaselt on registriandmete käideldavuse turvaklass K1, mis tähendab, et infosüsteemi töökindlus peab olema 90% või sellest suurem (nädalas ~24h) ja väiksem kui 99% aastas ning maksimaalne lubatud ühekordse katkestuse pikkus teenuse töö ajal on kuni 24 tundi (st ühekordse katkestuse pikkus võib olla vahemikus 24 tundi või sellest vähem ja suurem kui 4 tundi). Registriandmete tervikluse turvaklass on T1, mis tähendab, et teabe allikas, selle muutmine ja hävitamine peavad olema

¹ Infosüsteemide kolmeastmelise etalonturbe süsteemi ISKE rakendusjuhend (jaanuar 2017). Kättesaadav veebilehel: https://www.ria.ee/public/ISKE/ISKE_rakendusjuhend.pdf

tuvastatavad ning teabe õigsust, täielikkust ja ajakohasust kontrollitakse erijuhtudel ja vajaduse korral. Registriandmete konfidentsiaalsuse turvaklass on S1, mis tähendab et tegemist on asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabega, millele juurdepääs on lubatud juurdepääsu taotleva isiku õigustatud huvi korral. Registri turbeaste on eelnevast lähtuvalt madal (L).

Eelnõu 2. peatükk käsitleb väetiseregistrisse kantavad andmeid ja andmete allikaid.

Eelnõu §-s 6 loetletakse väetiseregistrisse kantavad üldandmed ettevõtja majandustegevuse kohta, mis tuleb esitada majandustegevusteates. Väetiseregistrisse kantakse ettevõtja majandustegevusega seotud üldandmed, mis on sätestatud MsÜS-i § 15 lõike 1 punktides 1–7 ja § 52 lõikes 2. Nendeks andmeteks on ettevõtja nimi ja registrikood, kontaktandmed, asukoha aadress, tegevusala seadusest tulenev nimetus ning selle EMTAKi kohane nimetus ja kood, asjaomasel tegevusalal majandustegevuse alustamise ja lõpetamise kuupäev ning teate allkirjastanud isiku andmed; majandustegevusest ajutise loobumise korral kantakse registri üldandmetesse majandustegevusest ajutise loobumise ja sellega taasalustamise kuupäev. Samuti kantakse väetiseregistrisse väetiseseaduse § 21 lõikes 2 nimetatud andmed, milleks on väetise nimetus koos kauba kombineeritud nomenklatuuri koodiga (KN-kood), andmed väetise koostise kohta ja väetise valmistamise viis.

Punkti 3 alusel kantakse registrisse andmed hoolsuskohustuse täitmise kava kohta. See nõue tuleneb MsÜS-i §-st 36, mille kohaselt võib majandushaldusamet ettevõtjal või ettevõtjaga seotud isikul majandustegevuse nõuete olulise rikkumise tõttu keelata majandustegevuse üheks aastaks, ning selleks, et majandustegevuse keeld kehtetuks tunnistada, peab ettevõtja esitama majandushaldusametusele asjakohase taotluse koos hoolsuskohustuse täitmise kavaga.

Eelnõu § 7 kohaselt kantakse registrisse andmed tehtud ettekirjutuse kohta MsÜS-i § 54 kohaselt. Registrisse kantakse ettekirjutuse kuupäev ja number, sisu ja õiguslik alus, põhjendus, täitmise tähtaeg, täitmise või täitmata jätmise andmed, vaidlustamise korral märke vaidlustamise kohta, kehtetuks tunnistamise korral kehtetuks tunnistamise aeg ja ulatus, ning saaja andmed, kui selleks on ettevõtjaga seotud isik.

Eelnõu § 8 kohaselt kantakse registrisse andmed majandustegevuse keelu kohta MsÜS-i § 55 kohaselt. Registrisse kantakse keeldu kohaldanud majandushaldusametuse nimetus ja selle juhi nimi, keelu kohta selle ulatus, õiguslik alus, põhjendus, kehtima hakkamise ja kehtivuse lõppemise aeg, kehtetuks tunnistamise aeg ja ulatus, kui keeld tunnistatakse varem lõppenuks, saaja andmed, kui selleks on ettevõtjaga seotud isik, ning majandustegevuse peatamise otsuse korral peatamise otsuse kehtima hakkamise ja lõppemise aeg.

Eelnõu § 9 kohaselt kantakse registrisse andmed ärikeelu, tegutsemiskeelu või ettevõtluskeelu kohta MsÜS-i § 56 kohaselt. Registrisse kantakse keeldu kohaldava või vastavalt seadusele keeldu kaasa toova kohtulahendi kuupäev, keelu kohta selle kehtima hakkamise ning lõppemise aeg ja ulatus.

Eelnõu § 10 kohaselt saadakse riigi infosüsteemi haldussüsteemis muu andmekogu põhiandmeteks määratud andmed sellest andmekogust, milles neid põhiandmetena kogutakse – näiteks äriregistrist saadakse MsÜS-i § 15 lõike 1 punktides 1 ja 4 nimetatud andmed, rahvastikuregistrist saadakse MsÜS-i § 15 lõike 1 punktis 1 nimetatud juhul andmed isikukoodi või sünniaja kohta.

Eelnõu §-s 11 loetletakse registrisse andmeandjatelt saadavad andmed. Lõike 1 kohaselt saadakse ettevõtjalt järgmised andmed: ettevõtja kontaktandmed, tegevusala nimetus,

asjaomasel tegevusalal majandustegevuse alustamise ja lõpetamise kuupäev, majandustegevusest ajutise loobumise ja selle taasalustamise kuupäev, väetise nimetus koos kauba kombineeritud nomenklatuuri koodiga (KN-kood), väetise koostis ja valmistamise viis. Lõike 2 kohaselt saadakse volitatud töötlejalt MsÜS-i §-des 54 ja 55 nimetatud järgmised andmed: andmed majandustegevuse peatamise otsuse, peatamise otsuse kehtetuks tunnistamise otsuse, keeluotsuse ja keeluotsuse kehtetuks tunnistamise otsuse ning ettekirjutuse kohta.

Eelnõu 3. peatükk käsitleb registriandmete töötlemist.

Eelnõu §-ga 12 kehtestatakse andmete registrisse kandmise ja parandamise kord. Lõike 1 kohaselt kannavad andmeid registrisse MsÜS-i §-s 57 nimetatud andmete registrisse kandjad – registripidaja, majandushaldusasutus, ettevõtja, notar, maakohus.

Lõike 2 kohaselt on andmete registrisse kandmise aluseks olevad dokumendid MsÜS-i §-s 58 nimetatud dokumendid, milleks on majandustegevusteade, majandustegevuse üldandmete muutumise teade, majandustegevusest loobumise teade, majandustegevusest ajutiselt loobumise teade, majandustegevuse jätkamise teade.

Lõike 3 kohaselt kantakse andmed registrisse MsÜS-i §-s 59 sätestatud tähtpäevaks, see tähendab, et registripidaja kannab temale esitatud teadetes sisalduvad andmed registrisse hiljemalt teate esitamisele järgneval tööpäeval.

Lõike 4 kohaselt parandatakse ebaõiged registriandmed MsÜS-i §-s 62 sätestatud korras ehk ebaõiged registriandmed parandab registripidaja hiljemalt ebaõigsusest teada saamise päevale järgneval tööpäeval.

Eelnõu §-s 13 käsitletakse registriandmete kehtetuks tunnistamist, kehtetuks tunnistatud registriandmeid ning nende alusdokumentide säilitamise korda ja tähtaega. Registriandmed tunnistatakse kehtetuks MsÜS-i §-s 61 sätestatud juhtudel, see tähendab majandustegevusest täieliku loobumise korral, ettevõtja surma või likvideerimise korral, kindlaks ajaks kavandatud majandustegevuse korral registrisse kantud tähtaja möödumisel.

Eelnõu §-s 14 käsitletakse juurdepääsu registriandmetele. Lõike 1 kohaselt on registriandmed avalikud, välja arvatud ärisaladust sisaldavad andmed ja juurdepääsupiiranguga isikuandmed. Lõike 2 kohaselt tehakse avalikud registriandmed avalikkusele kättesaadavaks Eesti teabevärava kaudu ja avalikustatakse ka registri volitatud töötleja veebilehel. Lõike 3 kohaselt tasutakse registriandmete kinnitatud väljavõtte väljastamise eest riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras. Väetiseregistri kinnitatud väljavõtte väljastamise eest tasutakse riigilõivu 1 euro iga A4-formaadis lehekülje eest.

Eelnõu §-ga 15 kehtestatakse andmete logimise kohustus ja logi sisuõuded. Logitakse andmete registrisse kandmine, sealhulgas registriandmete muutmise. Logis säilitatakse kande sisu, kuupäev ja kellaaeg ning kande tegija nimi. Logi säilitatakse kolm aastat kande tegemisest arvates. Pärast säilitustähtaja möödumist logi andmed kustutatakse.

Eelnõu 4. peatükis kehtestatakse rakendussätted.

Eelnõu §-ga 16 kehtestatakse rakendussätted registri järjepidevuse kohta. Lõikes 1 sätestatakse, et register on asutatud Vabariigi Valitsuse 13. oktoobri 1998. a määrusega nr 234 „Väetiste riikliku registri” asutamine”. Lõike 2 kohaselt jätkatakse Vabariigi Valitsuse 26. juuni 2014. a määruses nr 101 „Väetiseregistri põhimäärus” sätestatud andmete töötlemist käesolevas määruses sätestatud andmete puhul.

Eelnõu §-ga 17 kehtestatakse, et määrus jõustub 2019. aasta 15. märtsil. Jõustumise kuupäev on sätestatud arvestusega, et määrus jõustuks samal ajal isikuandmete kaitse seaduse rakendamise seadusega.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679, füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta, rakendamisega.

4. Määruse mõjud

Arvestades väetiste käitlemisega seotud ettevõtjate ja riiklikku järelevalvet teostavate ametnike suhteliselt väikest arvu, ei kaasne määruse kehtestamisega olulist mõju majandusele, riigiasutuste töökorraldusele ja töökoormusele ega kuludele ja tuludele. Muudatustega võib kaasnedagi väike positiivne mõju elu- ja looduskeskkonnale. Muudatustega ei kaasne olulist mõju sotsiaal- ja regionaalvaldkonnale ega riigi julgeolekule ja välissuhetele.

Määrusega ei kehtesta lisanõudeid väetise käitlejatele ega põllumajandustootjatele. Määrus toetab MsüS-is seatud eesmärki kehtestada ühtne õiguslik alus majandustegevuse lubamisele, piiramisele ja keelamisele. Elektroonilise menetluse põhimõte vähendab ettevõtja halduskoormust ja Põllumajandusameti kulusid. Samuti luuakse paremad võimalused tagada väetise ohutus ning tõhus järelevalve väetise ja väetise käitlemise nõuetekohasuse üle.

Määruse mõjude hindamisse ei ole kaasatud väetise käitlejaid, keda kehtestatu mõjutab, sest mõju neile on väike.

Arvestades, et Maaeluministerium kujundab väetise valdkonda ja korraldab nõuete täitmise tagamist, vähendab väetiseregistri põhimääruse kehtestamise õiguse andmine Vabariigi Valitsuselt maaeluministrile Vabariigi Valitsuse halduskoormust.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulutusi riigieelarvest, samuti ei kaasne sellega tulusid. Registris tehtavad IT-alased muudatused on seotud väetiseseadusega ning kulud kaetakse Maaeluministeriumi valitsemisala infotehnoloogilisteks investeeringuteks ettenähtud vahenditest.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 2019. aasta 15. märtsil. Jõustumise kuupäev on sätestatud arvestusega, et määrus jõustuks samal ajal isikuandmete kaitse seaduse rakendamise seadusega.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu väljatöötamisse ei kaasatud huvirühmi ja eelnõu ei esitatud avalikule konsultatsioonile. Määruse eelnõu esitati õigusaktide eelnõude elektroonilise kooskõlastamise infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Keskkonnaministeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumile, Siseministeriumile, Rahandusministeriumile ja

Justiitsministeeriumile. Justiitsministeerium ja Siseministeerium koostööstasid eelnõu märkusteta. Keskkonnaministeerium, Rahandusministeerium ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ei kandnud koostööstamiseks ettenähtud tähtaja jooksul eelnõude infosüsteemi kirja eelnõu heakskiitmise või eelnõuga põhjendatult mittenoustumise kohta, samuti ei taotlenud koostööstamise tähtaja pikendamist. Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reeglend“ § 7 lõike 4 kohaselt loetakse eelnõu ministeeriumite poolt koostööstatuks.

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti

Kantsler